

Haarlem, juli 2018

Begeleidende notie bij moties over maatschappelijke opvang, die ter behandeling van de kadernota aan de Raad worden voorgelegd.

Inleiding en aanleiding

Actiepartij ziet mogelijkheden voor het verbeteren van de van maatschappelijke opvang en maatschappelijke zorg.

Tussen 2010 en 2015 zijn er in Nederland 76% meer dak- en thuislozen bijgekomen. De nieuwe populatie van deze groep bestaat voornamelijk uit ZZP'-ers die failliet zijn gegaan, gescheiden mensen, mensen die uit andere zorgvoorzieningen (GGZ) komen en (voormalige) statushouders.

Deze stijging ging gepaard met krimpende budgetten en grote veranderingen in de zorg, zoals een steeds grotere taak voor de gemeente voor opvang en begeleiding. Ook is er een groeiend tekort aan betaalbare woningen (tot de aftoppingsgrens) voor herplaatsing.

Op dit moment is het traject tot maatschappelijk herstel als volgt:

- (Huur)schulden en vervolgens ontruiming van de woning.
- Opvang voor de doelgroep met meervoudige problematiek (de 'zelfredzame' niet verslaafde of verwarde daklozen krijgen geen opvang).
- Uitstroom naar een (contingent-) woning met begeleiding.

Wat zich voordoet is dat een dak- of thuisloze voor hij of zij in een opvanglocatie zit verantwoordelijkheden heeft net als iedere ander inwoner. In de opvang is diegene deze verantwoordelijkheden kwijt. Het wachten begint op hulp, begeleiding en uitstroom. Daarna krijgt deze persoon alle verantwoordelijkheden in één keer weer terug. Soms gaat dit goed, maar soms ook niet. Dan er sprake van terugval. Dit geldt eveneens voor de verslavingszorg, zeker als een afgekickte persoon terug moet naar de nachtopvang.

Opvang en terugval is buitengewoon belastend voor degene die het overkomt en heel kostbaar.

Kan dat anders?

Actiepartij denkt van wel.

Om bij het begin te beginnen. Dakloosheid ontstaat vaak na huurschuld en heeft vervolgens ontruiming tot gevolg. In een aantal gemeenten, zoals Leiden is een methode ontwikkeld om uitzetting te voorkomen en daarmee de forse kosten van opvang. In Leiden wordt hiervoor de term 'omklapwoning' gebruikt. Omdat dit tot verwarring kan leiden met een woonvorm die er al is noemen wij deze voorziening '**Preventiewoning**'.

Na constatering van huurschuld wordt aan de huurder een zorgaanbod gedaan, waarbij de zorgorganisatie de huur tijdelijk overneemt. Na stabilisatie van de (financiële) situatie krijgt de bewoner het huurcontract weer op naam. Van belang is wel om snel te schakelen omdat anders de ontruimingsprocedure het preventiewoning-traject inhaalt.

Dan is er nog de dienstverlening aan de Haarlemse inwoners. De wachttijden zijn lang en de dienstverlening is niet altijd optimaal.

Voor bijzondere doelgroepen zoals dak- en thuislozen, mensen met een beperking of verwarde personen is het nog veel lastiger dienstverlening van de gemeente te verkrijgen. Vaak staan zij met lege handen buiten als zij naar de publieksdienst zijn geweest met een ondersteuningsvraag.

In de bespreking van het coalitieakkoord hebben wij de formateur horen zeggen dat de **afdeling bijzondere doelgroepen** weer terugkomt. In de kadernota hebben we daar niets over gelezen. Vandaar de motie '**Belofte maakt schuld**'.

In de opvang

Eenmaal in de opvang dient een dakloze € 5,75 aan de deur te betalen. Wij denken dat dit drempelverhogend werkt en dat dit ook het 'hosselen' en bedelen in de hand werkt.

Dat er kosten verbonden zijn aan de opvang is redelijk en logisch, maar waarom met cash aan de deur? Actiepartij stelt voor om dit bedrag in te houden van de uitkering via budgetbeheer. Vandaar de motie '**Slecht de drempel voor de opvang**'.

Uitstroom

Bij uitstroom komt het vaak voor dat mensen vereenzamen. Men gaat van een voorziening met veel mensen zonder privacy naar een woning waar men ineens alleen zit, met alle verantwoordelijkheden die daarbij horen. Dit kan zorgen voor terugval op meerdere terreinen. Met uiteraard hoge kosten en menselijk leed tot gevolg. Voor een aantal mensen kan een woning waar meerdere mensen wonen (3 tot 6) tijdelijk (1 tot 2 jaar) een oplossing zijn. Dat maakt mogelijk dat woningen die te duur zijn voor één persoon bewoond kunnen worden door meerdere personen en de druk op de woningmarkt wordt verdeeld.

Als dit een woning in zelfbeheer is (zie: <http://eropaf-zelfbeheer.nl/zelfbeheer/>) kunnen de bewoners (weer) (nieuwe) woonvaardigheden opdoen op basis van samen-redzaamheid. Bijgaand is een tekst gevoegd over dit fenomeen waar het Trimbos-instituut in 2012 onderzoek naar heeft gedaan. De ondersteunende begeleiding is dan ambulante en er is een aparte ondersteuner voor het groepsproces. De Haarlemse aanbieder van maatschappelijke opvang heeft hier ervaring mee in Amsterdam.

Vandaar de motie '**Samen-redzaam in Zelfbeheer**'

Regiobinding

Om te voorkomen dat mensen tussen wal en schip vallen als het gaat om regiobinding heeft de VNG, mede op basis van gerechtelijke uitspraken, een handreiking Landelijke Toegang Maatschappelijke Opvang vastgesteld http://www.opvang.nl/files/Landelijke-Toegang_MO_Handreiking_20141203.pdf. Dit in overleg met de centrumgemeenten in het land en de G4. Echter, nog maar een relatief klein aantal gemeenten heeft dit opgenomen in haar beleidsregels. Gemeente Venlo heeft dit bijvoorbeeld wel gedaan <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2016-23730.html>.

Het zou helpen voor de landelijke toegang als alle gemeenten die dit betreft hetzelfde beleid zouden hebben. Dan is het financiële kader rondom de zorgvrager ook geregeld.

Vandaar de motie '**Regiobinding goed geregeld**'